

تاریخ علم جدید، تاریخ نقد است

داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم در همایش بزرگداشت ابن هیثم گفت: تاریخ علم جدید، تاریخ نقد است و بدون نقد، علم میسر نمی‌شود.

داوری اردکانی، رئیس فرهنگستان علوم در همایش بزرگداشت ابن هیثم گفت: تاریخ علم جدید، تاریخ نقد است و بدون نقد، علم میسر نمی‌شود.

به گزارش خبرنگار مهر، همایش بزرگداشت ابن هیثم دانشمند بزرگ جهان اسلام صبح امروز در سالن کنفرانس فرهنگستان علوم برگزار شد.

در مراسم افتتاحیه این همایش، رضا داوری اردکانی رئیس فرهنگستان علوم گفت: بسیار مایه خوشبختی است که سمیناری درباره کار علمی ابن هیثم برگزار شده است و این سمینار از چند جهت اهمیت دارد. اول اینکه ابن هیثم کمتر شناخته شده است و درباره او کم صحبت شده به طوری که او را اغلب مصری می‌دانستند؛ در حالی که این‌طور نبوده و او متولد بصره بوده است. اگرچه سالهای زندگی‌اش را در مصر گذرانده است. به هر روی ابن هیثم پرورده این سوی عالم اسلام است و از اینجا به مصر رفته است.

وی افزود: اهمیت دیگر این سمینار این است که ابن هیثم یکی از نوادر پایه‌گذار پژوهش علمی است. ما معمولاً امروزه لفظ تحقیق و پژوهش را مترادف هم به کار می‌بریم. امروزه ما بیشتر پژوهش و کمتر تحقیق می‌کنیم. پژوهش به معنی پیشبرد علم یا حل مسائل تاریخی اجتماعی است. البته در گذشته پژوهش خیلی مطرح نبوده، ولی با این حال ابن هیثم خیال می‌کرده که کار پژوهشی انجام داده، پژوهش ابن هیثم در تنظیم جریان و بهتر بهره‌برداری کردن از آب رود نیل بوده است. اگر چه او فکر می‌کرد که با پژوهش علمی خودش راهی جدیدی در تکنولوژی باز کرده است، در حالی که او در این کار ناموفق بود و خلیفه فاطمی مصر هم از دست او بابت این ناموفق بودن ناراحت می‌شود.

داوری اردکانی با اشاره به اینکه ما به تاریخ علم کم‌توجهی کرده‌ایم، توضیح داد: فرهنگستان علوم از سالها پیش شروع کرده که با تاریخ علم رابطه برقرار کند. دلیلش هم این است که ما تا دوره جدید، تاریخ علم نداشتیم و از قرن ۱۸ به بعد تاریخ علم مطرح می‌شود. تا قبل از قرن ۱۸ هر چه بود و نوشته می‌شد تاریخ اشخاص بود، یعنی به اشخاص توجه می‌شد ولی به کاری که می‌کردند توجه نمی‌شد.

رئیس فرهنگستان علوم ادامه داد: تاریخ علم جدید، تاریخ نقد است و بدون نقد، علم میسر نمی‌شود و تفکر امروزی معنی ندارد. ما از همان اول که وارد عالم تجدد شدیم، این را فهمیدیم ولی نقد را بد فهمیدیم. اگر چه مستشرقان هم در این امر بی‌تقصیر نبودند.

داوری اردکانی با اشاره به اینکه این روزها نقد معنی ناسازا گویی می‌دهد، گفت: متأسفانه در عصر حاضر، نقد معنی فحاشی، ناسزاگویی و بدزبانی می‌دهد؛ در حالیکه نقد به معنی به دست آوردن آن چه که در گذشته بوده و برای امروز است. اروپا گذشته خود را با نقد آغاز کرده و ما هم به این نقد احتیاج داریم.

این چهره ماندگار فلسفه در پایان گفت: ما از گذشته روح و جان علم را می‌گیریم و نقد گذشته تعلق خاطر را افزون می‌کند. ابن هیثم دانشمند بزرگ معاصر و هم‌دوره ابن سینا و ابوریحان بوده و در بهترین قرن تاریخ علم اسلامی می‌زیسته است.